

АННОТАЦІЯ

Активізувати процес обучения ввремя изучения иностранных языков возможно используя современные методы обучения. К ним можно отнести метод кейс-стади. С помощью его использования в учебном процессе студенты смогут развивать не только умственные способности (анализировать, сравнивать, конкретизировать) но и развивать интерес к изучению иностранного языка.

Лисенко Л.

Чернігівський державний педагогічний університет

імені Т. Г. Шевченка

**ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ДІЯЛЬНОСТІ
В ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ**

Метою фізичного виховання в школі є всебічний гармонійний розвиток фізично досконалої здорової особистості, здатної до високопродуктивної праці, повсякденного життя, захисту Батьківщини. Складовою частиною освітньої задачі є набуття рухових вмінь та навичок, навчання школярів культурі рухів. Навчання культурі рухів – формування здатності учня до точного вирішення рухової задачі за параметрами рухової координації запланованим результатом, який передбачає навчання окремим руховим діям чи фізичним вправам.

Актуальність дослідження проблеми визначення ефективної системи управління процесом навчання культурі рухів у фізичному вихованні зумовлена тим, що традиційно процес навчання руховим діям відбувається за рахунок великої кількості повторень при суб'єктивному інформаційному коректуванні вчителем, методом проб та помилок, а практика показує, такий підхід не є ефективним.

Мета статті: обґрунтувати методичний підхід до процесу навчання культурі рухів школярів на основі моделювання педагогічних умов діяльності.

В. Бондар визначає, що процес навчання є цілеспрямована, послідовно організована взаємодія вчителя і учнів, опосередкована змістом діяльності, в ході якої відбувається привласнення всіх компонентів змісту освіти [4, с. 10]. Процес навчання культурі рухів у фізичному вихованні можливо будувати по-різному, але необхідно враховувати, що він повинен бути керованим і потребує вибору найбільш оптимальної методики навчання. В сучасних умовах

методики навчання руховим діям головним аргументом неспроможності формування рухової навички на основі динамічного стереотипу є можливість однакового повторення рухової дії за всіма її характеристиками. Як вважає М. А. Бернштейн, це обумовлено законом про неоднозначність нервового імпульсу і руху, великою кількістю ступенів свободи рухового органу, непередбаченими реактивними силами, змінами силового поля [2; 8, с. 215]. Це, на нашу думку, є однією з причин пошуку принципів ефективної системи навчання культурі рухів школярів. Т. Ю. Круцевич вважає, що методологічною основою теорії навчання руховим діям є закономірності і положення таких наук, як дидактика (в сфері педагогіки), теорія діяльності і теорія управління засвоєнням знань, формування дій і рішень (в сфері психології), теорія побудови рухів і управління рухами, фізіологія активності, принципи і положення системного підходу [6, с. 162]. Головна суть сучасної системи навчання культурі рухів полягає в побудові на основі управління адаптивним функціонуванням організму людини спеціальної програми поведінки [7, с. 55] на базі рефлексорного кільця і принципів побудови рухів [2]. Фундаментом технології формування рухових навичок є системний підхід, котрий базується на принципі взаємодії компонентів методики навчання для досягнення корисного адаптивного результату рухової поведінки учня. Навчання руховим діям – це складний, динамічний, керований процес. Як визначає В. Г. Ареф'єв, його ефективність залежить в чому визначається певним застосуванням засобів і методів навчання [1, с. 116]. На наш погляд, варіативне застосування різноманітних педагогічних умов діяльності при навчанні культурі рухів школярів позитивно впливає на ефективність навчання. Моделювання педагогічних умов діяльності в процесі формування умінь та навичок досягається за допомогою ситуацій та методичних прийомів, режимів чергування роботи з відпочинком, зміни дії чи рухових установок, музичного супроводу, варіативності умов навчання, "виключення зорової інформації", допоміжного обладнання, тренажерів та електростимуляції.

Для з'ясування питання, яку методику навчання руховим діям використовують в практиці вчителі фізичної культури м. Чернігова, які педагогічні умови діяльності вони частіше при цьому застосовують, було проведено анкетування. Під час навчання руховим діям вчителі фізичної культури використовують різноманітні педагогічні умови діяльності.

Стандартної схеми навчання культурі рухів дотримуються 90% вчителів (показ, пояснення, повторення в стандартних умовах), при цьому вчителі намагаються у своїй роботі більше впроваджувати управлінський підхід, а не якомога більше підказувати. Більшість вчителів в своїй практичній діяльності надають перевагу таким умовам, як установка, коригування. Завданням одним з основних методичних прийомів навчання й удосконалення рухових навичок і відносяться до методу слова. Після створення в свідомості уявлення про техніку рухової дії вчителі надають йому повну самостійність, тобто застосовують умови саморегуляції – 64% вчителів фізичної культури. Навчання при педагогічних впливах ззовні розглядається нами як втручання вчителя в саморегулюючу поведінку учня за допомогою підказок, команд, завдань.

Анкетне опитування вчителів показало, що вони у своїй практичній роботі використовують різноманітні підкріплення і віддають їм значне місце в процесі навчання руховим діям, переважно застосовують підкріплення у формі похвали. В своїй практичній діяльності при навчанні руховим діям вчителі застосовують змагальний метод, 45% використовують музичний супровід. Загалом для кращого засвоєння рухових дій вчителі виділяють наступні умови діяльності: підкріплення, коригування точності рухів, коригування на основі виправлення помилок (по 25%), умови саморегуляції – 15%, постійне виправлення помилок – 5%, режими чергування роботи з відпочинком (в стані робочого збудження) – 5%. Однак, слід звернути увагу на те, що вчителі фізичної культури більше уваги акцентують на методичні вказівки і недостатньо на регулюванні навантаження, як міри впливу засобів фізичного виховання. На основі результатів анкетного опитування ми з'ясували, що 32% вчителів фізичної культури у своїй роботі при навчанні руховим діям використовують довільний режим чергування роботи з відпочинком, 42% – навчають при збільшенні паузи відпочинку і 26% вчителів застосовують такий режим, котрий дозволяє забезпечити відновлення працездатності і психологічної налаштованості учня на ефективність виконання чергового завдання.

Таким чином, дослідження показали, що в практиці фізичного виховання застосовуються різноманітні педагогічні умови діяльності. Використовується два напрямки: організація самонавчання на основі саморегуляції рухової поведінки учня і організація навчання на основі керування вчителем.

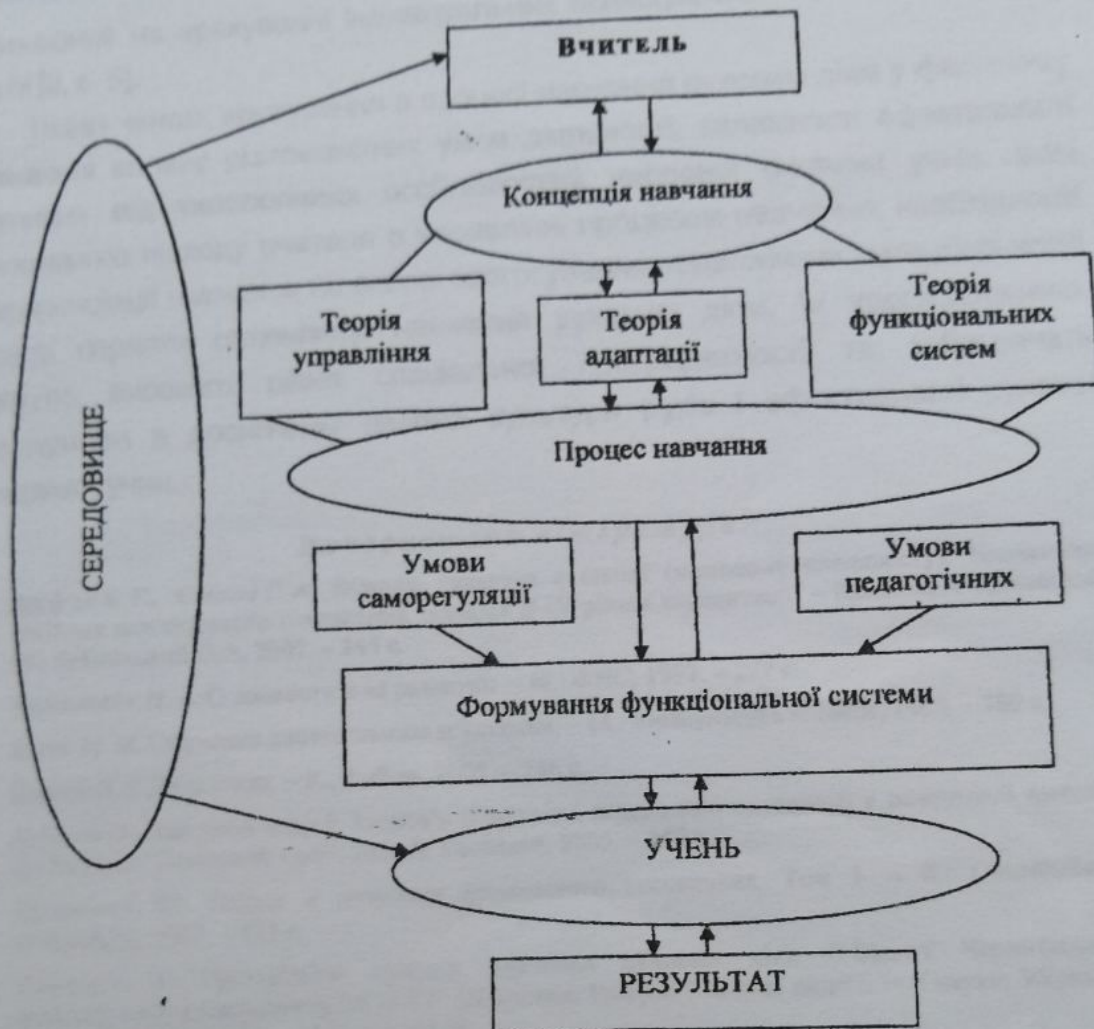

Рис 1. Схема педагогічної технології системи навчання культури рухів у фізичному вихованні

На наш погляд, найбільш перспективним підходом до побудови методики навчання є керування навчанням руховим діям на основі моделювання різноманітних педагогічних умов діяльності, що дозволяє інтенсифікувати навчальний процес, який передбачає якісне закріплення в свідомості учнів матеріалу, що вивчається, розвиток їх активності і творчої самостійності. Творча діяльність вчителя по організації навчальної діяльності учнів, спрямованої на досягнення ними прийнятої мети і завдань, буде сприяти ефективності цього процесу. В.І. Бондар зазначає, що оптимізація в сучасній дидактиці віднесена до категорії принципу навчання,

який в кожному конкретному випадку вимагає найкращого варіанту змісту методів, засобів, форм організації діяльності учнів, доцільного нормування часу, зусиль вчителя і учнів, умілого стимулювання і регулювання дій в ході навчання, оперативного контролю й обліку навчальної роботи [4, с. 153].

Для побудови технології навчання культурі рухів необхідна певна система об'єднання ряду компонентів (умови діяльності, засоби, принципи, методи, методичні прийоми), яка буде формувати функціональні системи управління процесом побудови рухових дій та їх реалізації. Застосування технології навчання руховим діям таких функціональних систем допоможе значно оптимізувати сам процес адаптування учня до рухової поведінки і створити базу для більш інтенсивного розвитку спеціальної працездатності і досягнення певних результатів у діяльності (рис. 1).

Круцевич Т. Ю. розглядає методичний підхід, як сукупність способів впливу педагога на учня, вибір яких обумовлений певною науковою концепцією, логікою організації і здійсненням процесу навчання, виховання, розвитку [6, с. 115]. Одним з перспективних напрямків з'ясування питань вказаної проблеми, на нашу думку, є прийняття принципів положень теорії координації рухів та фізіології активності, як провідних, дотримуючись теорії управління та адаптації, застосувати в технології навчання руховим діям діяльнісний підхід пошуку оптимального вирішення педагогічних задач за допомогою регуляторних механізмів моделювання функціональних станів організму людини. Це може досягатись різними шляхами: застосуванням певних управлінських дій педагога, різноманітних умов діяльності, впровадження логістичного підходу до програм реалізації технології навчання, принципів організації навчання в стандартних чи змінних умовах, впровадженням уроків з заздалегідь відомою дією.

При розробці педагогічної технології моделювання системи навчання культурі рухів необхідно сформулювати функціональну систему керування процесом побудови рухових дій і їхньої реалізації з урахуванням засобів, принципів, методів та методичних прийомів і педагогічних умов діяльності. Пошук відповідного рівня регуляції рухової дії за допомогою різноманітних задач дії і моделювання варіативних умов діяльності дозволять значно скоротити кількість повторень рухової дії, швидше придбати автоматизм рухової навички і її стабільну необхідну якість. Для ефективності навчання руховим діям великого значення набуває диференційований підхід учителя,

...чинний на врахуванні індивідуальних психофізіологічних особливостей
... [1], с. 5].

І таким чином, врахування в процесі навчання руховим діям у фізичному
... впливу різноманітних умов діяльності, залежності ефективності
... від типологічних особливостей нервової системи учнів, ролі
... діятивного підходу вчителя в управлінні процесом навчання, необхідності
... диференціації навчання на основі застосування педагогічних умов діяльності
... сприяти оптимізації навчання руховим діям, їх удосконаленню,
... високого рівня спеціальної працездатності та забезпечать
... умови в досягненні високої культури рухів і ефективності рухової
... діяльності учня.

Використана література:

1. Арешів'єв В. Г., Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту): Навчальний посібник для студентів навчальних закладів II-IV рівнів акредитації. – Кам'янець-Подільський: III Буйницький О.А, 2007. – 248 с.
2. Барнштейн Н. А. О ловкости и её развитии. – М.: ФИС, 1991. – 287 с.
3. Бюген М. М. Обучение двигательным действиям. – М.: Физкультура и спорт, 1985. – 180 с.
4. Гондар В. І. Дидактика. – К., Либідь, 2005. – 246 с.
5. Дубогай О. Навчання в русі: Здоров'я зберігаючи педагогічні технології в початковій школі. – К.: Вид. дім "Шкільний світ": Вид. Л. Голицина, 2005. – 112 с.
6. Круцевич Т. Ю. Теория и методика физического воспитания. Том 1. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 423 с.
7. Огієнко М. М. Оптимізація процесу навчання руховим діям // Вісник Чернігівського педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 7. Серія: педагогічні науки: Збірник. – Чернігів: ЧДПУ, 2001. – № 7. – С. 54-59.
8. Рибковський А. Г., Канішевський С. М. Системна організація рухової активності людини. – Донецьк: ДонГУ, 2003. – 436 с.
9. Шиян Б. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.

АННОТАЦІЯ

В статті здійснюється аналіз особливостей навчання культури рухів школярів у фізичному вихованні. Автором обґрунтовується методичний підхід до навчання руховим діям школярів, який базується на сучасних методологічних основах навчання при застосуванні різних педагогічних умов діяльності.